

Ayın Tarihi (136) Mart '45
21 M.

19 Mart'ta Molotov Sarper'e feshi ihbar
tik. ile temasının 3N'da Ank'ya gelince
etims.

17 Aralık 1925'te atılan ve '45 Kasım
7'de müddeti sona erecek T-S anlaşması
"ikinci cihan harbi esnasında husule gelen
duru şartlarından dolayı --- yeni şartlara
uygun bulunmadığı ve ciddi surette iyileş-
tirilmeye muhtas bulunduğu ---"

3 yıl resmî yapılmış, feshi ihbar edilmeyince
kendülgünde 1 yıl uzamış

17 Aralık '29 + 30 Ekim '31 + 7 Kasım '35 Protokolü
uzatılmıştır.
Bu Yillik

21 M. 12 vesfuya
"Büyük ki hay şartları içinde
T-S muvazenesi 3N2, ahvalde
o kadar iyi alınmıştır."

feshi ihbar alınmayınca, kendi-
wından 2,5 or yıl uzatılmıştır.

Protokolü
uzatılmıştır.

Aynı Tartışma (136) Mart '45

Necmeddin Sadak, "İki Yüzyıl Geçmişini Bir Dakika
Düzeltilmek İsmi," Aksam 26 Mart '45

- 1) T, Boğazları kapalı tutmuştu, İsmi ni Hefiflere
astı
- 2) T, harp Hâmindâ geçmişti. Zafer paylarına belâsten
Korumak İsmi

1 - "Bu vâkıf harp İsmi, T, Boğazlara dâğınamı yak-
laştırmamak kudret veya mukâmmi bilmiş, fakat Boğazlar
ta Girid adasında kapalıdır." Deniz egemenliği
yetmiyor, + Ege & Akdenizde kavâstürölgeği İsmi
Boğazları kullanabilmek İsmi.

2 - İng & Fr'dan başka bütün devletler, Alın. saldırmış
üzere harbe giriyor. Hem, biz harp Hâmini, bir
famalette olarak BM'e girme İsmi yaptık. Başka İsmi yok.

Aynı Tarihi (137) N.M. '45

7 Nisan AA

"Cum. hik. 4 N '45'te Haricije Bek. B. H. Saka tarafından SB Ank BELSESİ M. Vinogradov'a tevdi edilen bir deklarasyona ---

Sov. hik. nin inkıza etmekte olan muahede gerine iki tarafın büyükleri menfaatlarına daha uygun ve ciddi taahhütleri ihtiva eden diğer bir abest ikamesi hususundaki telkinatı kabul eden Cum. hik. mezkur hik.'e bu maksatla kendisine yapılacak teklifleri büyük bir dikkat ve hayretle kabul etmekte amade bulun-
duğunu bildirmiştir."

Aynı Tartış (138) May. '45

11 May. Bbakau & Saragoş'unun Harbin Sava
Ernesi Mün. BMM'de verdiği Savaş

ing & ABD'ne övgülerden sonra:

"Yine arkamıza dönüp bakacak olursak arada dostumuz
ve komşumuz Sov.ler devletinin bir soydan bir baya Nazi
barbarları tarafından meskumetsizce yıkıldığı, yıkıldığı
ve bir sok masumların öldürüldüğünü görürüz. Bu harbin
ağır tahribatına Sov.ler maruz kalmış ve ağır yıkımı yine
Sov.ler taşınmıştır. Bu korkunç manzara karşısında dahi
cesaretleri kırılmayan halk sovkları yine bir halk sovgu
olan Stalın'ın etrafında toplanarak onun şahsiyane serk
ve idarestyle bütün ritkamlarını birer birer almışlar ve cinman-
ların kendi intikamına kadar sitererek onların barbar prensip
lerini kendileriyle beraber bu intikamda taşınmışlardır. (Alkislar)

Bu çıkan harbinin bir çok parlak sayfalarını Sov.ler
yazmıştır. Ve bu yazılan her sayfada daima Stalın'ın dahi
Yüzü görülmeştir. (Alkislar). "

Aynı Tarih (139)

Haz. '45

28 Haz. Daily Express Pol. Correspondent:

"Samsatına göre, Rus teklifleri, Boğazları bitiren yabancı devletler harp gemilerine kapama ve T.İ. S.B. harp gemilerinin serbestçe geçmesine müsaade etmek neticesini verecektir. Bunun temini için, Sov. Hük. nin Boğazları ve Ege denizinin himayesi için müzterek işler teklif etmiş olduğu söylenmektedir. Kars bölgesinde hükümetin tasviki, Samsatına göre asbeteu fak bir meseledir. Fakat daha demokrat ve daha tem-
sali bir Türk hük. hak yapıldığı söylenen Sov. talebi Samsatına göre Türk makullerinde evdise uyandırmıştır. Samsatına göre, fâviz olarak Samsat Luraye'deki Harp Sehrinin T.İ. veritmesi teklifi İleri sürülmüştür. ..."

1936'da Montreux'yi imzalayan 10 devlet:

B. Brit. - Sov. R. - Fr. - Jap. - Tür. - Rom. - Yun.
- Yug. - Bulg. - Avusturya.

Aym Tarhi (139) Haz. '45

H C Yalçın " III D Harbi Tehlikesi Karşısında T, "
Tamim 27 Haz. '45

Sertel'le polemik: "dünyaya bir gösteran halinde
göreyor" Bolşevik tehlikesi! ?

'39

" O zaman bizimle birleşmek için istedikleri frati

Sertel dostumuz vaktimiz mudur? O frati sigden
ölemeye razı mudur? "

M Z Sertel "Türk Efkarının Aydınlığa İhtiyacı
Vardır," Tan 28 Haz. '45

Eski Alın. kamfları yabancısı
Sertel'in bu Ciftleri yayıyor

- 1) Kars-Ardahan-Artvin Lenin Rusyasının Mzasıyla
lastsa anlaşılacak T'ye bırakılmıştır - zorla alınmışlardır
- 2) Başazlar Menhev'nin düzenlediği MA bir meseledir
Tek başlarına ne R, ne T bu rejimi değiştiremez.

Aynı Tarih (143) Ekim '45

14 Ek. Tassım bir tarihli

STALIN - CHURCHILL - TRUMAN arasında

"... Berlin Konf.'da Montreux'da ak tedil-
miş olan Başbakanın mukavelename sunmuş olduğu
şartlara tekabül etmemesi sebebiyle taahhüdünü
gerçekleştireceği ve bu meselelerin de Türk. ten her biri
ile T. Türk. arasında doğrudan doğruya yapılacak
görüşmelere mevzu teşkil edeceği üzerinde anlaşma
elde edilmiştir."

f2

Aynı

Tartış

(144)

Kasım '45

1 Kas. İno'no'nun VII. Dönem 3'üncü

Toplantı Yolu ile ağız ıvık:

"T'nin durumunun Müttefikler için gerçekten faydalı
olduğunu Sov. hük. BELGİSİ vasıtasıyla Dış. Bak. ligi
Sov. tabakalarını belirten tasarılar vererek 19/1/42'de Resmî
tebliğ etmiştir. ...

Memleket, niivere bütün kuvvetlerine karşı yalnız ba-
şına dururken, Amerika harpte yokken, İng. bütün kuv-
vetleri adalarında Alman istilasına karşı ayakta tutarken,
ve Sovyetler Almanla bir saldırıya çıkılmazken ve sağta
iken, Almanların bize saldırıya çıkacaklarını kağıt üzerüne
koymayı reddetmemiz bizden ne haddi beklenirdi? "

Harp esnasında Sofya da yığınak ... Kuvvetlerimizde
yayını yalnız niivere karşıydı; Sov.lere tebliğ
ettik, memurluklarını belir Arler. 1-

"Aksiya ediyorduk ki, T topraklarindan ve
habrlarindan bir kumsep verecek bir borcumuz
yoktur. Serefli nusular olarak yasayacagiz ve
Serefli nusular olarak otelecegiz."

TURKIYE SOSYAL TARİH ARŞİVİ
TUSTAN
AKFI

FK Wssh.

ABD Dışiş. Bak. Byrnes, Basın toplantısında
T'ye yapılan Baş. Muk. Tadil teklifi:

1. Baş. her zaman ve bütün milletlerin ticaret gemilerine açık bulunmalıdır.
2. Bütün Karadeniz sahil devletlerinin her gemilerine Bünden transit olarak geçmek hakkı verilmiştir.
3. Karadenizde sahili olmayan devletlerin her gemilerine geçmek hakkı tanınmalıdır. Ancak, sükunet zamanına ait olmak üzere yapılacak anlaşmalara göre ve Karadeniz sahil devletlerinin muvafakatıyla mahdut tonajdaki her gemilerin Bünden muvafakatıdır.
4. Yeni niçin karele Japonya'nın sıkılması ve "M. Cem." yerine "Br. M. Cem." ibaresinin konulması gibi bazı değişiklikleri Müttefikler edecektir.

Aynı Tarihi (145) Ar. '45

7 Ar. Reuters İng. muharriri:

Sarasofu, Montreux'ün tekrar gözden geçirilmesi hak. Br. Ame. plânını kabule T'ün âmade olduğunu bildirdi.

İng. de, ABD'ün görüşlerine uygun görüşlerini daha önce bildirdi.

Âkit derletöre ABD'ün katılımını Sarasofu "elzem" olarak nitelendirdi.

Aynı Tarihi (145) Ar.'45

21 Ar. Mosk. Radyosundan naklen:

Pravda, İzvestiya, Kızılyıldız & Tруд gaz.

T'den 20.000 km² toprak istiyorlar 9 Bölge
Sov. Gürcistan Cumhuriyetine iade.

Karadeniz kıyısında Trabzon Ummanı da işine
alan 300 km uzunluğunda bir şerit dektir.

İlk talepler: Başazlar & Kars + Ard. + Art. ki
Bu kere Gürcü profesörlerinin öne sürdüğü iddialar

Aynı Tarihi (145) Ar. '45

Ayaz İshaki (İdil-Ural Meclis Reis Vekali),
"Bolşevikler," 29 Ar. '45 Tamim

Madem ki, Ruslar ikinci kere
ulusal özgürlük davasını ortaya
atıyorlar, öyleyse ben de İdil-Ural
Türk-Tatarlarının bağımsızlık isteğini
ileri sürüyorum. Lütfen Sov. yönetimini
benim davamı desteklesin!

Aynı Tarihi (145)

Aralık '45

21 A. BMM'de

Dış. Bak. Bütçesi'nin. Gen. Kararları'nın
yaptığı konuşma:

Kars ve dolaylarını Rusların zayıf
oldukları bir zamanda zorla aldığımız;
oralan Ermeni dolu iken, göç
sular temizlediğimiz Soğun Teği'ler.

S. 83-88

Aynı Tarzlı

(145)

Ar. '45

Neame Hın Sadek

"SR'nun 16 arası ueslen

Asıldi?"

Aksam

18 A

(M. Bevin!)

ing Dis. Bak.

H.C. Yalçın, "R'nun Teye Dargulığı," Tarzu

20 A

Cihat Saban, "Hazret Önce eger ister isen
sulhu salâh," Tasvir

22 A

N. Nadi, "B. Metod Bide Söbmez,"

Cumh.

23 A

Yabancı Basın

168-171